

595.706492
E61
INS.

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

MAANDBLAD UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSCHE ENTOMOLOGISCHE VEREENIGING

Deel 22

1 augustus 1962

No. 8

Adres der Redactie:

B. J. LEMPKE, Oude IJselstraat 12^{III}, Amsterdam-Zuid 2 — Nederland

INHOUD: G. Kruseman: In Memoriam P. van der Wiel (p. 145). — M. P. Peerdeman: Waarnemingen aan *Autographa gamma* L. (Lep., Noct.) (p. 149). — G. Kruseman: Mevrouw C. Vogt-Mugnier overleden (p. 151). — W. M. Herrebout: Enige Tachinidae van De Hoge Veluwe (p. 152). — P. A. Ryke: The subfamily Rhodacarinae with notes on a new subfamily Ologamasinae (Acarina: Rhodacaridae) (p. 155). — Literatuur (p. 154: B. J. Lempke; p. 163: A. Reyne). — Korte mededelingen (p. 154: B. J. Lempke; p. 162: M. P. Peerdeman, S. L. Andersen; p. 164: G. M. Bogaard, A. W. P. Maassen).

In Memoriam P. van der Wiel

door

G. KRUSEMAN

Pieter VAN DER WIEL werd op 11 augustus te Amsterdam geboren en stierf 15 januari 1962 te Doorwerth. Tussen deze data ligt een welbesteed leven met veel lief en ook veel leed.

Piet VAN DER WIEL was een rasechte Amsterdammer, geboren op de Binnen Amstel, in het huis waar zijn Vader en zijn Grootvader hun schilderswinkel hadden, die hij zelf zou voortzetten.

Na de vroege dood van zijn Vader beheerde zijn Moeder, geholpen door de meesterknecht en haar broer („Oom Voss”) de zaak.

Piet kreeg de normale opleiding en vertrok in 1913 naar Brussel om daar zich verder in het schildersvak te bekwamen. Vele waren de verhalen, die hij met zoveel smaak en verve over zijn leertijd in die stad wist te vertellen.

Teruggekeerd in Amsterdam zette hij, nu als patroon, de familiezaak voort. Het was een gerenommeerde firma, die haar naam dankte aan het bijzonder goede werk dat zij leverde. Op het einde van zijn loopbaan klaagde hij er vaak over, dat op goed werk geen prijs meer werd gesteld en tenslotte besloot hij, nadat de zaak van de Gebroeders VAN DER WIEL 100 jaar bestaan had, deze op te heffen.

VAN DER WIEL was eerst zeer gelukkig gehuwd met Ada LEYH, die hem zijn twee kinderen schonk. Later als weduwnaar trouwde hij zijn nicht Gesien VOSS, waarmee hij de gelukkige laatste jaren van zijn leven sleet.

Behalve een uitstekend schilderspatroon, was Piet een groot kenner van postzegels en andere poststukken, doch bovendien en wat ons, leden der N.E.V., het meest interesseert, een voortreffelijk Coleopteroloog en bovenal een goed mens en een beste vriend.

Ik heb de indruk, dat zijn entomologische loopbaan begon, toen vóór de eerste

INS.
NATL. MUS.

SMITHSONIAN
INSTITUTION AUG 1 0-1962

wereldoorlog het gezin VAN DER WIEL uit de stad naar de toen nieuwe buitenwijk bij het Concertgebouw verhuisde. Hier in de Nicolaas Maesstraat woonde hij eigenlijk buiten, op enkele tientallen meters van slootjes met kikkers, weilanden met koeien, volkstuintjes en warmoezeniersbedrijfjes. Het moet een allerplezierigste woonwijk geweest zijn, te oordelen naar de wijze waarover VAN DER WIEL er over praatte en naar de jeugdherinneringen van mijn eigen vrouw.

Hier kweekte hij *Abraxas grossulariata*, waarbij een aantal zeer bijzondere vormen te voorschijn kwamen.

Wij allen weten hoe de normale loopbaan van een entomoloog is: je begint wat te verzamelen, je komt in aanraking met een oudere liefhebber, je komt in contact met de specialist op je vakgebied, je wordt lid van „de Vereniging”, en ten slotte word je door veel inspanning een werkelijk entomoloog.

Zo ook met VAN DER WIEL; via Dr. MAC GILLAVRY kwam hij in aanraking met Jhr. Dr. Ed. EVERTS te Den Haag, hij werd lid van de Amsterdamsche Insectenclub en in 1916/17 van de N.E.V.

EVERTS zag wat in hem; in de correspondentie tussen EVERTS en MAC GILLAVRY komen telkens enthousiaste passages voor over „onze veel belovende jonge vriend VAN DER WIEL”.

EVERTS heeft goed gezien, VAN DER WIEL determineerde zelf zijn kevers en zond ze niet, zoals veelal in die tijd gebruikelijk was, ongedetermineerd aan EVERTS.

Hij had een goede hand van vangen en een goed oog voor terreinen. Vele be-

roemde vangsten werden door MAC GILLAVRY, VAN DOESBURG en hem gedaan aan de Zeeburgerdijk, niet op het stuk, waar nu onze bibliotheek gevestigd is, maar verderop over het Merwede Kanaal. Dit was, toen de Zuiderzee nog open was, een prachtig gebied en zeker niet alleen entomologisch (ook de naaktslak *Corimbe batava* en het Zuiderzee-krabbetje werden hier het eerst gevonden).

Hij bouwde een collectie Nederlandse kevers op en verschaftte zich een uitgebreide Europese collectie als vergelijkmateriaal. Hij bestudeerde mieren teneinde de gastheren van de mierenkevers te kennen en in de juiste nesten hiernaar te zoeken.

Hij sloeg nieuwe wegen in en onderzocht vogel- en zoogdiernesten in het groot, niet altijd tot genoegen van zijn en mijn vrouw, omdat het uitzoeken van nesten veel stof en veel vlooiën oplevert, welke „lieve diertjes” nogal eens ontsnapten en dan door hem aan de aanwezigheid van de huiskat werden toegeschreven. Zelfs het vangen van kevers gaat soms met leugentjes gepaard.

Toen EVERTS gestorven was, was VAN DER WIEL vanzelfsprekend zijn opvolger. In die tijd verzamelde hij zeer veel met Dr. Aug. RECLAIRE uit Hilversum. Ook toen stond het jaarlijkse bezoek aan Zuid-Limburg steeds op het programma. Later bleef deze traditie, waarbij hij geëscorteerd werd door BERGER, BOELEN, BRAKMAN, GRAVESTEN en HELLINGA.

In de Vereniging nam hij een bijzondere plaats in. Hij was 25 jaar lang, van de oprichting af, Secretaris van de afdeling Noord-Holland en Utrecht, hij sloeg als het even kon nooit een vergadering over, noch van de afdeling, noch van de Vereniging. Nooit klopte iemand tevergeefs bij hem aan om hulp. Hoeveel kistjes diversen zijn er wel door zijn handen gegaan! En hij deed dit nooit vluchtig of oppervlakkig, hij haalde altijd zijn collectie er bij voor vergelijking.

De Afdeling benoemde hem tot erelid, de Vereniging tot Lid van Verdienste, niet alleen om zijn entomologische kwaliteiten, maar vooral mede om zijn eigenschappen als mens, want Piet was een goed mens, een beste vriend en een steun en raad voor zeer velen. Wij entomologen, zijn vrienden, verliezen reeds zeer veel in hem. Hoeveel dan wel zijn vrouw en zijn kinderen, toen hij plotseling op 15 januari overleed! Wij wisten allen, dat zijn gezondheid slecht was, maar hoe gaarne hadden wij hem nog in ons midden behouden.

Zij die hem gekend hebben, zullen hem zeker niet vergeten en vermoedelijk zal hij in de N.E.V. als een legendarische figuur voortleven als zovele van zijn illustere voorgangers.

Publikaties aanwezig in de Bibliotheek van de Ned. Ent. Ver.

1917. Afwijkende kevers. *Tijdschr. Entom.* 60 : XLV—XLVI.
 1918. I. *Pythodepressus* L.; II. Verschilpunten tusschen *Notophilus palustris* Dfts. en *hypocrita* Putz.; III. Variaties van *Rhagium bifasciatum* F. *Tijdschr. Entom.* 61 : XXIII—XXV.
 1919. I. Aberraties van *Rhagium bifasciatum* F.; II. In de natuur overwinterende poppen van *Pytho depressus* L.; III. *Carabus violaceus* L. nog in popholte spuit bijtend vocht uit anus. *Tijdschr. Entom.* 62 : XIII—XIV.
 1921. Abnormale *Silis ruficollis* F. *Tijdschr. Entom.* 64 : XVIII.
 1923. *Ochthebius exaratus* Muls. en *Rogonochaerus hispidulus* Pill. nieuw voor ons land. *Tijdschr. Entom.* 66 : XCII—XCIII.
 1927. Een nest van *Ponera punctatissima* Rog. *Ent. Ber.* 7 : 175—176.
 1928. Coleoptera verzameld in mei 1927 te Vaals. *Tijdschr. Entom.* 71 : LIII—LIV.

- Vangmethode voor mieren en mierengasten. *Natura*, jaarg. 1928 (12): 275—277.
1929. I. *Bledius praetermissus* Williams nog niet bij ons gevonden; II. *Aegialia rufa* F. uit Engeland; III. *Pentarthrum Huttoni* Woll, *Athous villosus* Geoffr. en *Henoticus germanicus* Reitt. uit ons land. *Tijdschr. Entom.* 72 : XXXIX—XL.
I. Rups doorstaat koude van —25 gr. C.; II. Kweek *Gnorimus nobilis* L.; III. Kweek van *Cetonia aurata* L. toont aan, dat kaakvorm larve verkeerd beschreven was. *Tijdschr. Entom.* 72 : LXXXIV—LXXXV.
1930. I. Kweek van *Gnorimus nobilis* L.; II. Revisie *Choleva's* van Nederland. *Tijdschr. Entom.* 73 : XCIV.
1931. Overzicht der in Nederland en aangrenzend gebied voorkomende soorten van het genus *Choleva* Latreille. *Tijdschr. Entom.* 74 : 187—229.
I. *Staphylinus sicularis* Stierlin en *St. winkleri* Bernh. blijken na genitagliënonderzoek inlands te zijn; II. *Microcara bohemanni* Mannh. is var. van *M. testacea* L. *Tijdschr. Entom.* 74 : VIII—X.
1932. *Staphylinus globulifer* auct. en verwante soorten uit Nederland. *Tijdschr. Entom.* 75, Suppl.: 149—151.
1933. I. Melanistische *Papilio machaon* L.-rups, waaruit normale vlinder; II. *Neuronina clathrata* Kol. van Beesterzwaag; III. Grootte *Lyctus brunneus* Steph. *Tijdschr. Entom.* 76 : LXXXIII.
1934. Onderzoek vogel- en zoogdiernesten. *Tijdschr. Entom.* 77 : LXII—LXIII.
1935. Onderzoek in 1934 van nesten, vooral mollennesten; II. Eenige nieuwe vormen van Coleoptera voor ons land. *Tijdschr. Entom.* 78 : XXXVII—XXXIX.
Kweek van *Caenocara* uit Lycoperdons. *Tijdschr. Entom.* 78 : LX.
1936. I. Resultaten van het onderzoek naar de in nesten levende insecten over 1935; II. Nieuwe Coleoptera-soorten voor ons land. *Tijdschr. Entom.* 79 : XLII—XLIII.
Bijdrage tot de kennis der Nederlandsche Kevers II. (14e vervolg op het aanhangsel in „Coleoptera Neerlandica” III.). *Ent. Ber.* 9 : 228—239.
1937. Mededeelingen over een ex. van *Tillus elongatus* L. *Tijdschr. Entom.* 80 : 85—87.
Resultaten van het onderzoek naar de in nesten levende insecten over 1936. *Tijdschr. Entom.* 80 : LXV.
1938. Meded. omtr. Ned. Coleoptera. *Tijdschr. Entom.* 81 : 32—33.
1940. Coleoptera, nieuw voor de Ned. fauna. *Tijdschr. Entom.* 83 : LXIII.
1941. Kevers uit de omgeving van Amsterdam, in „Amsterdam natuurhistorisch gezien”: 278—282.
1948. Aanwinsten der Nederlandse Coleopterenfauna. Verslag 102e Zomervergadering : XLV—CLVI.
1949. In Memoriam Dr. A. RECLAIRE. *Ent. Ber.* 12 : 409—413.
1951. In Mem. Dr. D. MAC GILLAVRY. *Ent. Ber.* 13 : 241—243.
In Mem. Horace St. John K. DONISTHORPE. *Ent. Ber.* 13 : 317.
1952. *Pytho depressus* L. (Col. Pythidae). *Ent. Ber.* 14 : 6—7.
1953. In memoriam Johannes Bastiaan CORPORAAL, 23 april 1880—28 mei 1952. *Tijdschr. Entom.* 96 : 1—7.
1954. Welke kever is dat? —. Thieme en Cie, Zutphen, pp. 3—95, fig. 1—256.
1956. Bijdrage tot de kennis der Nederlandse kevers IV. *Tijdschr. Entom.* 99 : 1—21.
1957. Welke kever is dat? Tweede druk.
1962. Bijdrage tot de kennis der Nederlandse kevers V. *Ent. Ber.* 22 (ter perse).

P. VAN DER WIEL en A. RECLAIRE

1932. 2e Korte mededeeling oment eenige op Vlieland waargenomen insecten. *Ent. Ber.* 8 : 421—431.
1934. Bijdr. kennis Ned. Kevers I, *Ent. Ber.* 9 : 11—19.
1935. Nieuwe Coleoptera voor ons land. *Tijdschr. Entom.* 78 : LX.
1936. Bijdr. kennis Ned. Kevers II, *Ent. Ber.* 9 : 228—239.